

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 6

TIISTAINA, HELMIKUUN 6 P. — TUESDAY, FEB. 6

1917 — Seitsemäs vuosik.

Milloin koittaa vapauden päivä sorretuille?

Ankarimmin painavat alas vanhat käsitteet ja yhteiskunnalliset tavat naista, silloin kun nainen joutuu niiden sorron alaiseksi, vaikkapa aivan syyttömästäkin. N. k. "hairahtunut" nainen on yhteiskunnallisesti ylönsäköttö. Yhteiskunta, yleinen mielipide antaa pahoille kielille tilaisuuden painaa hänet aina vaan alemmaksi. Se antaa tunnottomalle miehelle tilaisuuden tehdä tästä naisesta uhrin itselleen. Monesti joutuu yleisen mielipiteen sorron alaiseksi aivan ehdottomasti syytön tyttö saatikka sitten sellainen, joka tietämättömyydessään ja viattomassa luottavaisuudessaan on tullut petetyksi. Jos tällainen tyttö ei satu olemaan enemmän vapamielisten ja valistuneiden ihmisten keskuudessa ja siellä saa jollain tavalla elatustaan ansaituksi, niin maailma painaa hänet armotta alas. Sellaiselle tytölle ei ole kenellekään kunniallista työtä tarjottavana, vaikka tyttö olisi kuinka siveellinen ja puhdas. Hän on "hairahtunut" ja se riittää.

Mutta jos ei yleinen mielipide yhteiskunnalliset vuosituhansia kestäneet käsitykset ja tavat olisi häntä vastassa, niin ei kukaan yksilö tai ryhmä yksilöitä voisi häntä alas painaa, vaikkapa he kuinka helvetillisiä olisivat.

Oregonin valtion lainlaattajakunnassa on parhaillaan esillä lakiesitys, että ulkopuolella avioliiton syntyneet lapset "laillistutettaisiin", antamalla niille isänsä nimi ja pakottamalla isä myös huolehtimaan lapsesta, kuten Skandinaviassa on jo tehty.^{*)} Tätä kirjoittaessa ei ole vielä tietoa, mikä tuon lakiesityksen kohtalo tulee olemaan. Näyttää kuitenkin, että sillä on ollut suosiollinen menestys tähän asti.

Jos tällainen laki saataisiin voimaan, niin poistaisi se suurassa määrin sen häpeän, joka on säilytettyä tällaisen onnettoman äidin niskoille, ja antaisi hänellekin ihmisarvon ja sen mukana paremman tilaisuuden elämismahdollisuuteen kunniallisen työn kautta.

Paljon on ollut keskustelua tuosta lakiesityksestä Oregonin suurissa päivälehdissä. Sitä on puolustettu ja sitä on vastustettu. Kaikista katkerimmoin ovat tuota lakia vastustaneet muutama avioliitossa olevat naiset. Muutamat ovat heistä väittäneet,

^{*)} Toverittarissa on tästä laista ollut aikaisemmin selostus.

että nainen, joka synnyttää isätömän lapen, ei ansaitse minikäänlaista huomiota ja että jos tuo lakiesitys tehdään laiksi, niin se on mitä hävyttömintä naisten ihmisten ja avioliiton sortamista, sillä silloin voivat pahamaineiset naiset saattaa kunnialliset ihmiset häpeään, väittämällä jotain avioliitossa olevaa miestä lapsensa isäksi.

Kummaankin puolen väittäjät ovat käyttäneet raamattua väitteittensä tukena. Mutta on tuon lakiesityksen puolesta tuotu esiin järjellisiäkin puolusteluja. Liitän tähän erään sellaisen "hairahtuneen" naisen vastauksen eräälle äidille, joka tuota lakiesitystä vastustaa. Kirje on seuraavan sisältöinen:

— — — Tahtoisin vastata Ida Krugin kirjeeseen ja kertoa omista kokemuksistani.

"Kun olin kahdeksantoista vuoden vanha, tulin minä äidiksi nimettömälle lapselle, jonka sittenkin vanhempani ottivat kasvattaaksensa. Olin killoissa miehelle, joka kieltäytyi menemästä kanssani avioliittoon, sanoen ei haluavansa tahrata hyvää nimeään, ottamalla minut, oman lapsensa äidin, vaimokseen. Meidän koko perhe poistui paikkakunnalta ja tulimme Portlandiin, missä sain hyvä työn ja kykenin elättämään itseni ja lapseni. Sain paljon ystäviä täällä.

"Mutta sitten eräänä päivänä tuli Portlandiin mies, joka tunsi menneisyyteni. Hän sanoi, että jos en suostu tekemään niinkuin hän tahtoo, niin hän kertoo ystäväilleni kaikki mitä tietää. Ajattelin, että kertokoon, kyllä sen kestäin, ja sanoin hänelle, että kerro pois, en tahdo esityksiäsi alistua.

"Ne, jotka luulin ystävikseni, eivät enää koskaan kutsuneet minua luoksensa ja kun kohtaan heitä kadulla, kääntävät he kasvonsa toisaalle, eivät näe, eivätkä tunne minua. Kirkossa, missä käyn, kääntävät ihmiset minulle selkensä.

"Ja sitten eräänä päivänä työnantajani kutsui minut konttoriansa ja sanoi minulle ei tarvitsevan minua enään ja maksoi sen vähäisen palkkani mitä minulle oli tulevaa. Otin sen, panin hatun päähäni ja poistuin. Nyt pelkään kysyä työtä keltään.

"Sanokaa minulle, olenko tehnyt jotain niin hirveätä, että tällaisen kohtelun olisin ansainnut?

"Särkynyt sydän."

(Jatkoo toisella sivulla.)

PALANEN OSATTOMAN HISTORIASTA

Kirj. Fernia.

Köyhempi kaikkia toisia köyhiä oli Lempi. Kotinsa oli pahamaineinen. Kylällä puhuttiin, että Lempin vanhemmat suojaavat huonomaineisia naisia, varkaita, juoppoja j.n.e.

Siskoja ja veikkoja Lempillä oli yhteensä kymmenkunta. Vanhemmat heistä olivat osaksi sairaita, osaksi välinpitämättömiä itsestään. Lapset kävivät kerjuulla, siten elättäen melkein koko perheen. Kylällä kerrottiin heidän näpistelyistään, valehtelemisista ja kaikenlaisista paheistaan, joskus syystä joskus aivan syyttömästäkin.

Lasten vartuttua isoiksi, alkoi koti tulla heille taakaksi ja armpalojen pyynti masentavaksi. Kouluaika kun lähestyi, läksi Lempikin veljensä kanssa kouluun. Mutta toisten lasten ja vieläpä opettajienkin kohtelu heitä kohtaan oli sietämätöntä. Ei sentähden, että Lempi olisi ollut huonompi kaikkia toisia oppilaita, vaan sentähden että hän oli syntynyt oloihin, jotka olivat masentavat ja kaikkien hylkimät. Arkana asteli Lempi aamusella kouluun. Ei kukaan halunnut iloisesti häntä tervehtyä hyväluomenellaan. Parhaimmassa tapauksessa tytöt käyttäytyivät siten kuin eivät olisi huomanneet Lempin tuloa lainkaan. Pojat häntä nimittelivät aina kaikenmoisilla rumilla nimityksillä.

Lempi raukka! Onnettomampi ja köyhempi kaikkia toisia köyhiä, ei hän voinut sitä kaikkea kestää. Nälkiintynyt, henkisesti ja ruumiillisesti murtunut tyttö raukka. Itkien tuli hän kotiin, eikä luvannut enää mennä kouluun. Veljensä samoin oli kyllästynyt toisten häruäilyyn, josta aina oli tappelu seurauksena ja arestissa olo.

Niti, tuntien lasten aseman, ei heitä pakottanut ja olihan sitä aineellistakin etua kodille. Parempi, että lapset käyvät pyytämässä leipää, kun koulussa aikansa kuhuttavat. Kylläpähan mailma opettaa — "reki varsan neuvoo" ajattelivat vanhukset.

Kului muutamia vuosia. Tyttö oli vartunut neidoksi. Kalpea, himmeäsilmiäinen, kaikkea vihaava — mutta sittenkin arka sielu. Sen kylmän ahman taakse oli kätkeytyneen muorus tunteineen, uimelmineen, toiveineen — vaan ne kaikki paloivat, elivät ja kuolivat itseensä. Lempi ei omannut tarmoa näyttääkseen maailmalle mitä hän sisimmässään tunsi.

Kukaan ei häntä ymmärtänyt, ei tahtonutkaan ymmärtää. Joskus, jos hän aukasi tulvivan sydämensä siteet jollekin, niin sille ivallisesti hymyiltiin, teltiin juuru. Kylällä sanottiin: pitäisihän Lempin ymmärtää enemmän, että ei mokomia hourisi ja kuka hänestä viitsii välittää. Pysyköön suutari lestissään.

Jotkut sentään näkivät Lempissä jotain, joka herätti sääliä, mutta eivät heidän ihmisten vuoksi halunneet seurustella sellaisen kanssa. Tämän kirjoittajakin on yksi, joka usein katke-roituneena ajatteli tuon tyttöraukan kohtaloa ja niiden kaikkien lasten siinä perheessä. Olen vakuutettu, että he eivät olleet syyllisiä niihin tuhansiin katkeriin kyyneliin, ne eivät olleet itse ansaittuja.

Sellaiset kodit ovat vaiaksi toisille asukkaalle — yhteiskunnalle — ja itselleen. Niistä leviää kaikkea paha, mutta sittenkin olisi kaikkien äitien velvollisuus terottaa lastensa mieliin sitä, ettei syy ole niissä ihmisissä, vaan että olevat olot ovat tavalla tai toisella syösseet ne ihmiset alemmaksi muita työläisiä, kurjemmaksi kanssa-ihmisiään.

On paljon helpompi pysyttellä ihmisyyden tasolla, jos on siihen syntynyt, kuin nousta paheiden pesistä, ylönsäköttöinä, yleiseen toveripiiriin työläistenkin joukossa.

Olen saanut hiljattain kirjeen Suomesta, jossa saivat vastauksen kysymykseeni, mitä niistä lapsista on tullut. He ovat edelleenkin sitä, mihin ovat syntyneet. Mitä isä edellä, sitä pojat perässä.

Joskus kyllä saatan, että sellaisista kodeista lähtee maailmalie innokkaita luokkataistelijoita, mutta ennenkuin he voivat nousta, täytyy heillä olla joitakin erikoisia ominaisuuksia, joiden avulla he voivat kohota, kuten esim. kauneus, älyllisyys, erikoisen taipumus soitantoon tai laulamiseen, joilla lahjoillaan, he voivat vaikuttaa ympäristöönsä ja valloittaa kunnioitusta ja ihailua, kosketella ympäristönsä tunteita — mutta kadehtijoita ei puutu sittenkään. Se on maailman meno.

Mutta Lempi ei omannut mitään näistä avuista, ja siksi hän hävisi elon taistelussa, tuntematta koskaan kevättä, nuoruuden onnea ja lapsuden huoletonta, iloista elämää. Lempistä tuli yle-